XVII A. KAPAS JONIŠKIO MIESTE

Ernestas VASILIAUSKAS

Parko g. 11 savininkės V. Malukienės sklype, kur planuojama statyti ūkinį pastatą su garažu (jame numatyta duobė remontui), 2004 m. gegužės – birželio mėnesiais JIKM atliko žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus. Pastatas bus 15,4x6,4 m dydžio. Jam kasami iki 1,2 m gylio ir 40 cm pločio pamatai. Pastato vietoje ištirtas bendras 49 m^2 plotas.

Kasant duobę automobilių remontui 100–105 cm gylyje atsidengė *kapas 1*. Kapo duobės kontūrai rudo vientiso molio masėje neišryškėjo. Kape palaidota 35–40 m. amžiaus moteris (nustatė R. Jankauskas, VU MF). Palaidojimas orientuotas ŠR–PV (60–240°) kryptimi. Preparuojant kapą 95–115 cm gylyje, apie jį rasta labai daug sunykusių geležinių kaltinių vinių ir jų fragmentų.

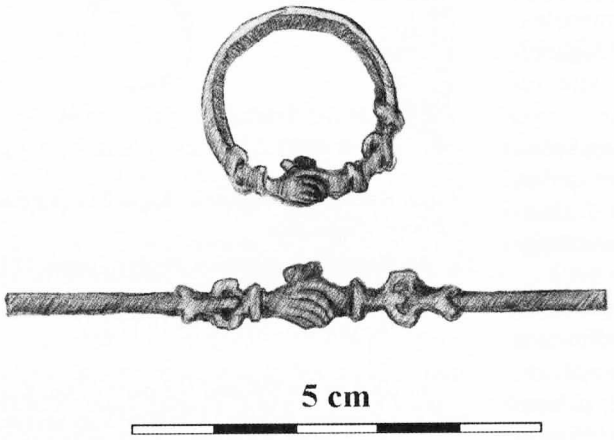

49 pav. Joniškis. Pavieniame kape aptiktas sidabrinis žiedas susikibusių rankų motyvu. *J. Gelažytės pieš.*

Fig. 49. Joniškis. Silver ring with hand-in-hand decoration found in a single grave.

Mirusioji palaidota aukštielninka. Kairė ranka padėta ant dubens kaulų, kita – tiesiai. Ant rankos pirštų užmautas sidabrinis (Ag, šiek tiek – Cu, Zn; nustatė Ž. Ruželė, LNM Restauravimo centras) uždaras žiedas su susikibusių rankų motyvu (49 pav.). Galva gulėjo ant šono, 12 cm pajudėjusi į P. Nebuvo dešiniosios dalies dubens kaulų, tarp dilbio, ties alkūne buvo slankstelis. Griaučių plotis ties dubeniu – 40 cm. Į ŠR nuo kojų, 1,15 m gylyje, buvo 40x20 cm dydžio akmuo.

Kapas pagal rastą žiedą su susikibusių rankų motyvu datuojamas XVII a. pirmaja puse.

Kasant trasas pastato pamatams daugiau kapų nerasta, išskyrus kelių duobių kontūrus (su redukcinės keramikos priedugnio šuke vienoje jų). Šių duobių paskirtis lieka neaiški. Apklausus aplinkinių namų gyventojus, niekas daržuose ar statant pastatus sakė neaptikęs kapų ar žmonių kaulų. Už sklypo į V yra miesto parkas, sodintas prieš 80 metų. Maždaug prieš 20 metų jame buvo kasami grioviai (kasė dabartinė „Joniškio Hidrostatyba"). Tačiau ir tada kasant griovius palaidojimų nebuvo rasta. Lieka neaišku, ar tai yra pavienis palaidojimas, ar šioje vietoje yra iki šiol nežinomas vėlyvųjų viduramžių – naujųjų laikų senkapis. Norint tiksliau atsakyti į šį klausimą reikia atlikti archeologinius žvalgomuosius tyrinėjimus abiejose Parko gatvės pusėse ir pačio parko teritorijoje.

Tyrimų metu aptikti radiniai konservuoti LNM Restauravimo centre, o saugomi JIKM.

THE 17TH CENTURY GRAVE IN JONIŠKIS

In the site at Parko Street 11 the total area of 49 m^2 was investigated. Excavating a vehicle service pit, at the depth of 1–1.05 m the grave No. 1 was found. It was of about 35–40 years old female. The body was orientated NE–SW (60–240°). Around, at the depth of 0.95–1.15 m a lot of decayed iron nails and their fragments were found. The female was buried in a horizontal position, her left hand on the pelvic bones, her right hand straight. The right part of the pelvic bones was missing. On the finger there was a continuous silver ring with the hand-in-hand decoration typical to the first half of the 17th century. It remains unclear whether this was a single grave or an unknown cemetery of the late Middle Ages–Early Modern Times.